

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TIẾP TỤC ĐỔI MỚI GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO, VỮNG VÀNG CÙNG CẢ NƯỚC BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN PHÁT TRIỂN MỚI CỦA DÂN TỘC

ThS. NGUYỄN THỊ THÙY OANH*

Tóm tắt: Sau hơn 10 năm triển khai thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế; ngành giáo dục và đào tạo Thành phố Hồ Chí Minh đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Bước vào kỷ nguyên phát triển mới, tiếp tục đổi mới giáo dục và đào tạo sẽ là định hướng quan trọng để Thành phố hiện thực hóa mục tiêu “ngành giáo dục và đào tạo đạt trình độ tiên tiến của khu vực châu Á vào năm 2030 và đạt trình độ tiên tiến của thế giới vào năm 2045”¹.

Từ khóa: giáo dục và đào tạo; Thành phố Hồ Chí Minh; kỷ nguyên phát triển mới

Ngày nhận: 12/5/2025

Ngày phản biện: 02/6/2025

Ngày duyệt đăng: 17/6/2025

1. Đổi mới giáo dục và đào tạo tại Thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian qua

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế (Nghị quyết số 29-NQ/TW) là chủ trương lớn, có ý nghĩa chiến lược của Đảng và Nhà nước ta nhằm tạo bước chuyển mạnh mẽ

cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo. Hơn một thập kỷ qua, Thành phố Hồ Chí Minh đã nghiêm túc triển khai thực hiện Nghị quyết cùng với các chương trình hành động, kết luận chỉ đạo liên quan của Trung ương và Thành ủy, nhờ đó, Thành phố đã đạt được nhiều kết quả quan trọng và toàn diện.

Sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước đối với đổi mới giáo dục và đào tạo được tăng cường.

Nhất quán quan điểm, “giáo dục và đào tạo là quốc sách hàng đầu, là tương lai dân tộc”²; xác định đầu tư cho giáo dục và đào tạo là đầu tư cho phát triển và ưu tiên, đi trước so với các lĩnh vực khác, Thành phố luôn đặc biệt

* Trường Đại học Khoa học tự nhiên, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.

quan tâm chăm lo, có nhiều chủ trương, chính sách đầu tư cho giáo dục và đào tạo, xác định rõ các nhiệm vụ và giải pháp chủ yếu nhằm đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, phù hợp với tinh thần chỉ đạo của Nghị quyết số 29-NQ/TW. Theo đó, Thành ủy, Ủy ban nhân dân Thành phố đã chỉ đạo xây dựng các chương trình, đề án và triển khai nhiệm vụ đổi mới giáo dục và đào tạo gắn với phát huy trách nhiệm của các đơn vị giáo dục trên địa bàn. Công tác quản lý nhà nước về giáo dục, đặc biệt với các cơ sở ngoài công lập, được đẩy mạnh từ cấp Thành phố đến cơ sở. Công tác phát triển Đảng trong ngành giáo dục đạt nhiều kết quả tích cực, với 25,3% giáo viên là đảng viên³; việc kết nạp đảng viên trong học sinh phổ thông được chú trọng, góp phần xây dựng đội ngũ kế thừa có bản lĩnh chính trị vững vàng. Giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, truyền thống được triển khai sâu rộng; các hoạt động đối thoại, nắm bắt tư tưởng, xử lý kịp thời các vấn đề phức tạp cũng được tăng cường, bảo đảm ổn định trong ngành giáo dục.

Đổi mới mạnh mẽ, đồng bộ các yếu tố cơ bản của giáo dục, đào tạo theo hướng coi trọng phát triển phẩm chất, năng lực người học.

Thành phố triển khai hiệu quả các chính sách, chương trình và đề án đổi mới giáo dục theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực người học gắn với thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW và các nghị quyết của Quốc hội. Việc đổi mới phương pháp giảng dạy, kiểm tra đánh giá, tăng cường giáo dục STEM, tích hợp liên môn, ứng dụng công nghệ thông tin được đẩy mạnh ở tất cả các cấp học. Thành phố

chú trọng giáo dục đạo đức, lối sống, pháp luật, kỹ năng sống và ý thức công dân thông qua các hoạt động thực tiễn, chương trình bồi dưỡng và phổ biến pháp luật trong nhà trường. Ở bậc giáo dục mầm non, các cơ sở giáo dục đã tích cực áp dụng các phương pháp giảng dạy tiên tiến, góp phần nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ, với tỷ lệ trẻ 5 tuổi hoàn thành chương trình đạt trên 98%⁴. Đối với giáo dục phổ thông và trung học, chất lượng dạy và học ngày càng được nâng cao, phổ cập giáo dục tiếp tục được giữ vững, đồng thời năng lực ngoại ngữ, tin học và kỹ năng số của học sinh được phát triển mạnh mẽ thông qua các dự án học tập và phương pháp dạy học tích cực. Mặt khác, giáo dục nghề nghiệp ngày càng bám sát nhu cầu của thị trường lao động, gắn với định hướng khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo, góp phần đưa tỷ lệ lao động qua đào tạo vượt chỉ tiêu đề ra. Ở bậc đại học, các cơ sở giáo dục không ngừng đổi mới nội dung, phương pháp đào tạo, mở rộng các chương trình giảng dạy bằng tiếng Anh, tăng cường phát triển kỹ năng toàn diện cho sinh viên. Nhờ vậy, chất lượng nguồn nhân lực được cải thiện rõ rệt, đáp ứng yêu cầu phát triển của Thành phố trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và chuyển đổi số mạnh mẽ. Đến năm 2024, tỷ lệ lao động đang làm việc đã qua đào tạo có chứng chỉ, chứng nhận đạt 87%⁵.

Phương thức kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục ngày càng thực chất.

Thành phố đã triển khai đồng bộ việc đánh giá học sinh theo các thông tư mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo, bảo đảm 100% các cơ sở giáo dục và giáo viên thực hiện đúng quy định.

Việc đánh giá có bước chuyển mạnh mẽ từ kiểm tra kiến thức sang đánh giá năng lực, phẩm chất người học, hạn chế việc kiểm tra thường xuyên gây áp lực cho học sinh, khuyến khích đa dạng hình thức kiểm tra, ứng dụng hồ sơ điện tử và công nghệ thông tin. Công tác kiểm tra cũng có nhiều đổi mới theo hướng tiệm cận chuẩn quốc tế, tổ chức thi trực tuyến, công khai, minh bạch, giúp giảm áp lực và tiết kiệm nguồn lực. Kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông quốc gia được tổ chức thống nhất từ năm 2015 đến nay vừa để xét tốt nghiệp, vừa là căn cứ tuyển sinh, đồng thời đánh giá chất lượng giáo dục và hiệu quả quản lý. Thành phố cũng thực hiện khảo sát diện rộng từ lớp 5 đến lớp 12 để điều chỉnh chính sách, nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất và đổi mới quản trị nhà trường. Ngoài ra, hệ thống phần mềm kiểm định chất lượng giáo dục được xây dựng và vận hành hiệu quả, hỗ trợ đơn giản hóa thủ tục và công khai thông tin minh bạch, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân và các đơn vị tra cứu, giám sát⁶.

Hoàn thiện hệ thống giáo dục quốc dân theo hướng mở, thúc đẩy học tập suốt đời và xây dựng xã hội học tập.

Thành phố đẩy mạnh công tác xây dựng xã hội học tập với nhiều giải pháp đồng bộ, trong đó đặc biệt khuyến khích cán bộ, giáo viên và người dân học tập thường xuyên, suốt đời, góp phần nâng cao dân trí và kỹ năng sống. Nhờ vậy, tỷ lệ người biết chữ trong độ tuổi 15 - 60 tuổi đạt 99,86%⁷, đồng thời việc phổ cập giáo dục các cấp tiếp tục được giữ vững. Bên cạnh đó, công tác hướng nghiệp và đào tạo nghề ngày càng được chú trọng, thể hiện

qua việc tăng cường liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp, nhằm giúp học sinh sớm được định hướng nghề nghiệp phù hợp. Đặc biệt, học sinh còn được trang bị kỹ năng sống và tư vấn chọn nghề một cách bài bản. Cùng với đó, mô hình trường chất lượng cao cũng được Thành phố quan tâm đầu tư đồng bộ: giảm sĩ số lớp học, tăng thời lượng học tập và áp dụng các phương pháp giảng dạy hiện đại. Nhờ vậy, mô hình này đã bước đầu đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong thời kỳ hội nhập quốc tế sâu rộng hiện nay. Tính đến năm 2024, Thành phố có 199 trường mầm non (chiếm 15,25%), 72 trường tiểu học (chiếm 13,95%), 46 trường trung học cơ sở (chiếm 16,08%) và 26 trường trung học phổ thông (chiếm 12,81%) đạt chuẩn quốc gia⁸; một số phương pháp dạy học hiệu quả đã được áp dụng trong nhiều trường học như: mô hình dạy theo “cá thể” của Trường Tiểu học Lương Định Của (Quận 3), lớp học theo cặp - nhóm kết hợp với phương pháp giao tiếp của Trường Trung học phổ thông Thạnh Lộc (Quận 12), dạy nhiều môn học trong một tiết học của Trường Tiểu học Nguyễn Bình Khiêm (Quận 1),...

Đổi mới công tác quản lý giáo dục và đào tạo theo hướng tăng cường tự chủ, trách nhiệm xã hội và bảo đảm chất lượng.

Thành phố đã thực hiện rà soát, giao quyền tự chủ cho các cơ sở giáo dục công lập theo Nghị định số 43/2006/NĐ-CP, phân cấp tuyển dụng từ năm học 2013 - 2014 nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động; công tác quản lý nhà nước đối với các cơ sở giáo dục có vốn đầu tư nước ngoài và tổ chức tư vấn du học được tăng cường, tạo điều kiện hợp tác,

chia sẻ kinh nghiệm, nâng cao chất lượng giáo dục và hội nhập quốc tế. Hiện nay, Thành phố có 16 trường ngoài công lập được phê duyệt chương trình liên kết quốc tế, tạo thuận lợi cho học sinh tiếp cận chương trình nước ngoài. Song song với đó, công tác tuyển dụng, quản lý nhân sự được tổ chức tập huấn thường xuyên; các trường đại học được trao quyền tự chủ toàn diện, thúc đẩy mô hình công ty trong trường đại học để chuyển giao tri thức và công nghệ vào thực tiễn. Hoạt động thanh tra giáo dục cũng được đổi mới theo hướng trọng tâm, rõ quy trình, phối hợp chặt chẽ với các đơn vị liên quan nhằm bảo đảm kỷ cương, xử lý nghiêm vi phạm, công khai tiếp công dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo đúng quy định pháp luật.

Xây dựng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

Thành phố đặc biệt chú trọng công tác xây dựng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục theo hướng có cơ cấu hợp lý, đạt chuẩn nghề nghiệp, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Để thực hiện mục tiêu đó, nhiều chương trình đào tạo, bồi dưỡng về chuyên môn, nghiệp vụ và lý luận chính trị đã được tổ chức thường xuyên, trên cơ sở gắn với nhu cầu thực tiễn và yêu cầu hội nhập quốc tế. Đáng chú ý, các địa phương đã tích cực triển khai các biện pháp chuẩn hóa và đào tạo nâng chuẩn cho đội ngũ giáo viên, đặc biệt là ở bậc mầm non và tiểu học - nơi có vai trò đặt nền móng cho sự phát triển toàn diện của học sinh. Nhờ đó, tỷ lệ cán bộ, giáo viên đạt chuẩn và trên chuẩn theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày càng tăng. Việc

phân cấp trong công tác tuyển dụng cũng được đẩy mạnh, giúp các đơn vị giáo dục trên địa bàn Thành phố chủ động hơn trong việc lựa chọn và bổ sung nhân sự phù hợp với yêu cầu phát triển. Đối với giáo dục đại học và cao đẳng, các cơ sở giáo dục không ngừng nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, trong đó chú trọng đào tạo sau đại học, bồi dưỡng năng lực tiếng Anh, kỹ năng sư phạm hiện đại và năng lực nghiên cứu khoa học nhằm đáp ứng chuẩn quốc tế. Ngoài ra, nhằm tăng cường chất lượng giáo dục ngoài công lập - một bộ phận ngày càng đóng vai trò quan trọng trong hệ thống giáo dục Thành phố, thì mỗi năm có khoảng 3.000 giáo viên mầm non ngoài công lập được tham gia các khóa bồi dưỡng về chuyên môn, kỹ năng sư phạm và đạo đức nghề nghiệp. Qua đó, chất lượng đội ngũ giáo viên từng bước được nâng cao, góp phần tạo nền tảng vững chắc cho việc thực hiện các mục tiêu phát triển giáo dục trong thời kỳ mới.

Đổi mới chính sách tài chính và tăng cường huy động nguồn lực xã hội cho phát triển giáo dục.

Thành phố đã triển khai nhiều chính sách đặc thù nhằm thu hút, giữ chân đội ngũ cán bộ ngành giáo dục, trong đó nổi bật là chính sách chi thu nhập tăng thêm dựa trên kết quả đánh giá công việc, tạo động lực để đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý nỗ lực, cống hiến lâu dài. Bên cạnh đó, ngành giáo dục của Thành phố cũng chủ động tham mưu xây dựng cơ chế học phí mới, nhằm bảo đảm nguồn lực ổn định cho các hoạt động giảng dạy và học tập trong bối cảnh nhu cầu đổi mới ngày càng cao. Về nguồn lực tài chính, trong giai đoạn

2013 - 2023, chi ngân sách cho giáo dục của Thành phố chiếm trung bình 24% tổng chi ngân sách địa phương⁹ - đây là tỷ lệ cao, bảo đảm đúng định mức theo quy định của Trung ương. Đặc biệt, ngân sách được phân bổ theo hướng tăng cường tự chủ cho các đơn vị sự nghiệp công lập, đáp ứng kịp thời các khoản chi thường xuyên, chi trả lương và xử lý các nhu cầu phát sinh trong ngành giáo dục. Để đa dạng hóa nguồn lực, Thành phố cũng tích cực đẩy mạnh thu hút đầu tư xã hội hóa vào lĩnh vực giáo dục thông qua các chính sách thiết thực như miễn, giảm thuế, hỗ trợ lãi suất vay vốn và khuyến khích tài trợ tự nguyện đúng quy định. Nhờ vậy, trong giai đoạn 2013 - 2022, Thành phố đã đưa vào sử dụng 10.000 phòng học mới, góp phần giải quyết tình trạng quá tải lớp học, nâng cao điều kiện dạy và học. Cùng với đó, các chính sách tín dụng, học bổng, miễn giảm học phí và hỗ trợ học tập cho học sinh có hoàn cảnh khó khăn, học sinh dân tộc thiểu số cũng được triển khai rộng rãi, góp phần bảo đảm công bằng trong tiếp cận giáo dục cho mọi đối tượng. Miễn toàn bộ học phí cho học sinh mầm non 5 tuổi, tiểu học, trung học cơ sở và trung học phổ thông từ năm học 2025 - 2026, theo Nghị quyết của Thường trực Hội đồng nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh - tổng ngân sách dự kiến là 653 tỷ đồng nhằm bảo đảm quyền lợi học tập của mọi em học sinh¹⁰; hỗ trợ 100% học phí cho học sinh dân tộc thiểu số (Chăm, Khmer và các dân tộc thiểu số khác, kể cả đang học tại trường ngoài công lập không có yếu tố nước ngoài) theo Nghị quyết số 23/2022/NQ-HĐND...

Nâng cao chất lượng nghiên cứu và ứng dụng khoa học, công nghệ trong giáo dục và quản lý.

Thành phố đã triển khai các cơ chế, chính sách thu hút chuyên gia, nhà khoa học, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, đặc biệt là trong các lĩnh vực trọng điểm. Giai đoạn 2016 - 2023, các nhiệm vụ khoa học xã hội và nhân văn, đặc biệt là khoa học giáo dục và khoa học quản lý, chiếm tỷ lệ đáng kể trong tổng số nhiệm vụ nghiên cứu, với kinh phí đầu tư ổn định qua các năm. Các trường học tăng cường kết hợp giáo dục với nghiên cứu khoa học, ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong dạy học. Mạng lưới câu lạc bộ STEM, nghiên cứu khoa học, cùng các cuộc thi khoa học kỹ thuật cho học sinh được đẩy mạnh, tạo sân chơi học thuật bổ ích, góp phần phát triển kỹ năng nghiên cứu, định hướng nghề nghiệp và khởi nghiệp cho học sinh. Học sinh của Thành phố liên tục đạt thành tích cao tại các cuộc thi nghiên cứu khoa học kỹ thuật cấp quốc gia và quốc tế, khẳng định vị thế dẫn đầu trong cả nước về phong trào học sinh nghiên cứu khoa học. Tại Cuộc thi nghiên cứu khoa học kỹ thuật cấp quốc gia năm học 2024 - 2025, Thành phố Hồ Chí Minh là đơn vị có số lượng dự án tham gia nhiều nhất, với 12 đề tài và đã xuất sắc giành nhiều giải cao, trong đó có các dự án đạt giải Nhất toàn quốc. Đặc biệt, Trường Trung học phổ thông chuyên Lê Hồng Phong là điểm sáng nổi bật với nhiều năm liên tiếp có học sinh đạt giải cao ở cả cấp quốc gia và quốc tế. Nhiều đề tài có tính ứng dụng cao, được triển khai

thực tiễn trong lĩnh vực y tế, giáo dục, văn hóa, góp phần không nhỏ vào việc nâng cao chất lượng giáo dục, phát triển năng lực sáng tạo của học sinh và hiệu quả công tác quản lý ngành tại địa phương¹¹.

Chủ động hội nhập và nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế trong giáo dục - đào tạo.

Thành phố luôn chủ động hội nhập quốc tế, nâng cao năng lực đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý thông qua tham quan, tập huấn, học tập mô hình giáo dục tiên tiến từ các quốc gia phát triển. Các cơ sở giáo dục thường xuyên tổ chức hội thảo, hội nghị quốc tế, tạo môi trường trao đổi học thuật rộng mở. Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh đã triển khai 61 chương trình liên kết đào tạo với đối tác nước ngoài, vận hành hơn 70 dự án quốc tế mỗi năm; 55 ngành học đạt kiểm định chất lượng quốc tế như AUN-QA, ABET, CTI, FIBAA. Các trường đại học mở rộng hợp tác học bổng, nghiên cứu, nâng cao chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học. Ngành giáo dục Thành phố duy trì hợp tác với các tổ chức quốc tế, thu hút trên 250 dự án đầu tư nước ngoài với tổng vốn khoảng 3,8 tỷ USD, trong đó có hơn 1 tỷ USD từ 14 dự án FDI mới, góp phần thúc đẩy phát triển giáo dục theo hướng hội nhập và bền vững.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được, quá trình triển khai đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo tại Thành phố Hồ Chí Minh vẫn còn một số hạn chế cần được khắc phục kịp thời: (i) Công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý gặp nhiều khó khăn do những vướng

mắc trong quy định pháp luật hiện hành, nhất là về nguồn kinh phí theo Thông tư số 36/2018/TT-BTC; (ii) Một bộ phận giáo viên, cán bộ chưa đáp ứng yêu cầu về ngoại ngữ, tin học, ảnh hưởng đến việc cập nhật phương pháp giảng dạy hiện đại và hội nhập quốc tế; (iii) Công tác quy hoạch mạng lưới trường lớp, đầu tư xây dựng phòng học, trường học mới còn chậm so với tốc độ tăng dân số và số lượng học sinh. Cơ sở vật chất và trang thiết bị dạy học, nhất là ở nhiều trường tại khu vực ngoại thành, chưa được đầu tư đồng bộ, ảnh hưởng đến chất lượng dạy và học; (iv) Công tác phân luồng và hướng nghiệp cho học sinh sau trung học phổ thông chưa đạt hiệu quả mong muốn; (v) Nhân sự làm công tác phổ cập giáo dục chưa ổn định, hoạt động của các trung tâm học tập cộng đồng còn đơn điệu, thiếu sức hấp dẫn...

2. Một số giải pháp tiếp tục đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo tại Thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian tới

Quyết định số 192/QĐ-UBND ngày 16/01/2024 của Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh về phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục Thành phố từ nay đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 xác định cần “đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội và hội nhập quốc tế của Thành phố. Ngành Giáo dục và Đào tạo Thành phố đạt trình độ tiên tiến của khu vực châu Á vào năm 2030 và đạt trình độ tiên tiến của thế giới vào năm 2045”. Để hiện thực hóa mục tiêu này, đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo

phải được xác định là nhiệm vụ trọng tâm, cấp thiết. Muốn vậy, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Thành phố cần thực hiện đồng bộ một số giải pháp sau:

Một là, tiếp tục quán triệt sâu rộng các quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ của Nghị quyết số 29-NQ/TW và các văn bản liên quan đến toàn thể đội ngũ cán bộ, đảng viên, giáo viên, học sinh, sinh viên và nhân dân. Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đang bước vào giai đoạn quyết liệt và thực chất hơn, việc tiếp tục quán triệt sâu rộng các quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ của Nghị quyết số 29-NQ/TW và các văn bản liên quan là một yêu cầu mang tính chiến lược, nhằm tạo nền tảng chính trị - tư tưởng vững chắc cho toàn ngành giáo dục. Tại Thành phố Hồ Chí Minh - địa phương luôn đi đầu trong các phong trào đổi mới và hội nhập quốc tế thì việc triển khai học tập, tuyên truyền nội dung Nghị quyết không thể chỉ dừng lại ở hình thức phổ biến hành chính, mà cần trở thành quá trình giáo dục tư tưởng lâu dài, có định hướng, đi vào chiều sâu. Mục tiêu cốt lõi là giúp đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên, đảng viên, học sinh, sinh viên và người dân nhận thức rõ ý nghĩa, tầm quan trọng của giáo dục trong sự nghiệp phát triển bền vững, qua đó xác định đúng vai trò, trách nhiệm và hành động cụ thể trong từng vị trí công tác. Cần tổ chức công tác tuyên truyền một cách thường xuyên, với nội dung thiết thực, gắn liền với thực tiễn giảng dạy - học tập - quản lý ở từng cấp học, từng đơn vị; áp dụng linh hoạt nhiều hình thức như sinh hoạt chuyên đề,

hội thảo chuyên môn, lồng ghép trong bồi dưỡng giáo viên, sử dụng các nền tảng truyền thông hiện đại... Qua đó, không chỉ lan tỏa chủ trương đổi mới một cách rộng rãi, mà còn góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, củng cố niềm tin xã hội đối với định hướng đổi mới mà Đảng và Nhà nước đã đề ra. Đặc biệt, trong bối cảnh Thành phố đang tập trung phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, chuyển đổi số và hội nhập quốc tế, việc quán triệt sâu sắc tinh thần Nghị quyết số 29-NQ/TW là cơ sở quan trọng để hệ thống giáo dục - đào tạo của Thành phố đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, đồng thời khẳng định vai trò đầu tàu đổi mới giáo dục của cả nước.

Hai là, phát huy vai trò lãnh đạo toàn diện của các cấp ủy, chính quyền đối với sự nghiệp giáo dục. Một trong những giải pháp có ý nghĩa nền tảng và lâu dài trong quá trình đổi mới giáo dục và đào tạo tại Thành phố Hồ Chí Minh là phát huy vai trò lãnh đạo toàn diện, trực tiếp của các cấp ủy đảng, chính quyền đối với sự nghiệp giáo dục. Trong bối cảnh hiện nay, khi giáo dục không chỉ là nhiệm vụ chuyên môn, mà còn là lĩnh vực chiến lược, gắn liền với xây dựng con người và phát triển bền vững, việc nâng cao năng lực lãnh đạo của tổ chức đảng trong các cơ sở giáo dục càng trở nên cấp thiết. Các cấp ủy cần chủ động định hướng, chỉ đạo thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ đổi mới giáo dục theo tinh thần Nghị quyết số 29-NQ/TW, đồng thời bảo đảm sự thống nhất giữa nhiệm vụ chính trị và chuyên môn

của nhà trường. Cùng với đó, việc tăng cường xây dựng, củng cố tổ chức đảng trong trường học, nhất là ở khu vực ngoài công lập, sẽ góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng, tạo nền tảng chính trị vững chắc cho quá trình giáo dục toàn diện. Một nội dung quan trọng là phải đẩy mạnh công tác giáo dục lý luận chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho cán bộ, giáo viên và học sinh, sinh viên, xem đây là nhiệm vụ thường xuyên, gắn với công tác chuyên môn và rèn luyện đạo đức nhà giáo. Việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII, XIII về xây dựng, chỉnh đốn Đảng cần được lồng ghép chặt chẽ với việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW và Kết luận số 01-KL/TW của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, để tạo nên sự chuyển biến sâu sắc cả trong nhận thức lẫn hành động. Trong đó, cần tiếp tục nhân rộng Cuộc vận động “Mỗi thầy cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo” theo hướng thiết thực, hiệu quả, tránh hình thức, coi đây là động lực để xây dựng đội ngũ nhà giáo mẫu mực, có bản lĩnh chính trị, năng lực chuyên môn và phẩm chất đạo đức, góp phần hiện thực hóa mục tiêu xây dựng nền giáo dục Việt Nam phát triển, dân chủ, nhân văn và hiện đại.

Ba là, tiếp tục đẩy mạnh thực hiện các đột phá chiến lược trong đổi mới quản lý, phát triển mạng lưới giáo dục hợp lý, bảo đảm công bằng trong tiếp cận giáo dục; chú trọng giáo dục toàn diện, đặc biệt là giáo dục nhân cách, truyền thống, lý tưởng

và năng lực sáng tạo của học sinh, sinh viên. Trong giai đoạn phát triển mới, yêu cầu đặt ra cho ngành giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh là phải tiếp tục đẩy mạnh các đột phá chiến lược nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý, hiện đại hóa toàn diện hệ thống giáo dục và đào tạo, phù hợp với xu thế hội nhập quốc tế và cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Cần tập trung đổi mới mạnh mẽ cơ chế quản lý giáo dục theo hướng tinh gọn, hiệu quả, tăng cường trách nhiệm giải trình, phân cấp - phân quyền rõ ràng, đồng thời khuyến khích sáng tạo và đổi mới trong từng cơ sở giáo dục. Việc phát triển mạng lưới giáo dục cần được quy hoạch một cách hợp lý, khoa học, bảo đảm cân đối giữa các khu vực, các cấp học và loại hình giáo dục, chú trọng mở rộng cơ hội tiếp cận giáo dục chất lượng cho mọi đối tượng, nhất là người dân ở khu vực ngoại thành, học sinh yếu thế, nhằm thực hiện mục tiêu công bằng và bao trùm trong giáo dục. Một trong những trọng tâm cốt lõi là phát triển nền giáo dục toàn diện, trong đó đặc biệt coi trọng giáo dục nhân cách, đạo đức, truyền thống văn hóa - lịch sử, lý tưởng sống và năng lực sáng tạo cho học sinh, sinh viên. Đây là yếu tố nền tảng để xây dựng nguồn nhân lực vừa giỏi chuyên môn, vừa giàu bản lĩnh, phù hợp với yêu cầu phát triển bền vững trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng. Đồng thời, Thành phố cần đẩy mạnh chuyển đổi số trong giáo dục, hiện đại hóa phương pháp giảng dạy - học tập, ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý, đánh giá và đào tạo; từ đó nâng cao hiệu suất vận hành

của hệ thống giáo dục và cá nhân hóa quá trình học tập. Việc tăng quyền tự chủ cho các cơ sở giáo dục - nhất là về tài chính, nhân sự, học thuật cũng cần được triển khai đồng bộ cùng với nâng cao năng lực quản trị và kiểm định chất lượng, tạo động lực nội sinh cho các đơn vị phát triển. Những giải pháp nêu trên nếu được thực hiện quyết liệt, hiệu quả sẽ góp phần đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, thích ứng nhanh với thị trường lao động, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng.

Bốn là, tăng cường bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên về ngoại ngữ, tin học, kỹ năng công nghệ thông tin và sử dụng hiệu quả trong giảng dạy, quản lý. Tiếp tục đầu tư phòng thí nghiệm, thiết bị hiện đại; xây dựng chính sách khen thưởng, hỗ trợ nghiên cứu khoa học, nhất là với đội ngũ giảng viên sau đại học. Một trong những điều kiện tiên quyết để đổi mới giáo dục và đào tạo thành công trong thời gian tới là nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên, cả về năng lực chuyên môn lẫn khả năng thích ứng với yêu cầu phát triển mới. Trong đó, việc tăng cường bồi dưỡng ngoại ngữ, tin học và kỹ năng công nghệ thông tin cho đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục cần được xác định là nhiệm vụ thường xuyên, liên tục, đặc biệt là trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng. Việc sử dụng thành thạo các công cụ số và nền tảng quản trị hiện đại sẽ giúp giáo viên không chỉ đổi mới

phương pháp giảng dạy, mà còn nâng cao hiệu quả trong quản lý lớp học, kiểm tra, đánh giá và tương tác với người học. Cần tiếp tục đầu tư phát triển cơ sở vật chất theo hướng hiện đại, đồng bộ, nhất là hệ thống phòng thí nghiệm, thiết bị thực hành, công cụ mô phỏng và các phương tiện hỗ trợ học tập thông minh, từ đó nâng cao chất lượng dạy học gắn với thực tiễn, phát triển tư duy sáng tạo, kỹ năng thực hành cho người học. Đặc biệt, để khuyến khích tinh thần nghiên cứu, sáng tạo trong nhà trường, Thành phố cần xây dựng và hoàn thiện các chính sách khen thưởng, hỗ trợ nghiên cứu khoa học, chuyển giao tri thức - công nghệ, nhất là đối với đội ngũ giảng viên, giáo viên có trình độ sau đại học. Đây là lực lượng nòng cốt trong việc kết nối giữa đào tạo và nghiên cứu, giữa lý luận và thực tiễn, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo nhân lực trình độ cao, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố trong thời đại mới.

Năm là, tiếp tục đổi mới cơ chế, chính sách để thu hút đầu tư xã hội vào giáo dục; bảo đảm hiệu lực, hiệu quả trong quản lý nhà nước, xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, dân chủ, kỷ cương. Kiên quyết xử lý bệnh thành tích, tiêu cực trong giáo dục; quan tâm chính sách cho giáo viên vùng khó khăn, ngành nghề đặc thù và thu hút nhân lực chất lượng cao vào ngành. Đồng thời, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, sơ kết, tổng kết việc thực hiện các nghị quyết, chỉ thị về giáo dục và đào tạo; kịp thời phát hiện, khen thưởng và nhân rộng các mô hình, cá nhân điển hình, góp phần lan tỏa các giá trị

tích cực trong toàn hệ thống giáo dục của Thành phố. Một trong những giải pháp quan trọng nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện các chủ trương, chính sách giáo dục là tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, sơ kết và tổng kết việc thực hiện các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Nhà nước và ngành giáo dục. Đối với Thành phố Hồ Chí Minh - nơi có quy mô giáo dục lớn, đa dạng và luôn đi đầu trong đổi mới, việc kiểm tra, giám sát cần được thực hiện một cách thường xuyên, có trọng tâm, trọng điểm, bảo đảm đánh giá đúng thực chất tình hình triển khai ở cơ sở. Đây không chỉ là hoạt động phục vụ quản lý, mà còn là công cụ quan trọng để kịp thời phát hiện những khó khăn, vướng mắc, từ đó đưa ra giải pháp điều chỉnh phù hợp, sát với thực tiễn từng địa phương, từng bậc học. Bên cạnh đó, việc tổ chức sơ kết, tổng kết định kỳ sẽ giúp hệ thống giáo dục Thành phố rút ra được bài học kinh nghiệm, đánh giá xu hướng và điều chỉnh chiến lược phát triển giáo dục trong từng giai đoạn. Đặc biệt, thông qua quá trình kiểm tra, tổng kết, cần chú trọng phát hiện và kịp thời khen thưởng các tập thể, cá nhân tiêu biểu, có sáng kiến, mô hình hay, cách làm hiệu quả trong đổi mới giáo dục và đào tạo, chuyển đổi số, xây dựng văn hóa học đường, nâng cao chất lượng dạy học... Việc nhân rộng các mô hình điển hình không chỉ tạo động lực thi đua tích cực trong toàn ngành, mà còn góp phần lan tỏa các giá trị nhân văn, sáng tạo, trách nhiệm và đổi mới trong toàn hệ thống giáo dục của Thành phố. Đây chính là cách làm thiết thực để đưa các chủ trương,

chính sách đi vào cuộc sống, nâng cao hiệu quả quản lý, chất lượng giáo dục và sự phát triển bền vững của ngành trong thời gian tới. ♦

1. Quyết định số 192/QĐ-UBND, ngày 16/01/2024 của Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh về phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục Thành phố từ nay đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.
2. Xem: Tô Lâm: “Dưới sự lãnh đạo của Đảng, cùng sự vào cuộc quyết liệt, đồng bộ của cả hệ thống chính trị, toàn ngành giáo dục sẽ thực hiện thành công công cuộc đổi mới giáo dục và đào tạo”, Tạp chí Cộng sản điện tử, ngày 18/11/2024, https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/tin-tieu-diem/-/asset_publisher/s5L7xhQiJeKe/content/duoi-su-lanh-dao-cua-dang-cung-su-vao-cuoc-quet-liet-dong-bo-cua-ca-he-thong-chinh-tri-toan-nganh-giao-duc-se-thuc-hien-thanh-cong-cong-cuoc-doi-moi
- 3, 4, 7, 9. Báo cáo số 518-BC/TU, ngày 22/8/2023 của Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.
5. Văn Minh: “Thành phố Hồ Chí Minh tập trung đẩy mạnh đào tạo nhân lực trình độ cao”, Trang tin điện tử Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 24/01/2024, <https://www.hcmcpv.org.vn/tin-tuc/tpHCM-tap-trung-day-manh-dao-tao-nhan-luc-trinh-do-cao-1491918614>.
6. “Nhiều kết quả ấn tượng của giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh sau 10 năm thực hiện Nghị quyết 29”, Công thông tin điện tử Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 10/01/2024, <https://hochiminhcity.gov.vn/vi/w/nhiều-kết-qua-ấn-tượng-của-giao-duc-tphcm-sau-10-nam-thuc-hien-nghị-quyết-29>.
8. Yên Hoa: “Thành phố Hồ Chí Minh có thêm 12 trường đạt chuẩn quốc gia”, Tạp chí Giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh online, ngày 02/6/2024, <https://giaoduc.edu.vn/tp-hcm-co-them-12-truong-dat-chuan-quoc-gia>.
10. Nguyễn Quỳnh: “Thành phố Hồ Chí Minh miễn học phí toàn bộ học sinh: Niềm vui nhân đôi”, Báo điện tử Pháp luật Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 27/4/2025, <https://plo.vn/tpHCM-mien-hoc-phi-toan-bo-hoc-sinh-niem-vui-nhan-doi-post846813.html>.
11. Vụ Giáo dục Trung học: “Học sinh Việt Nam giành giải Nhì Hội thi Khoa học kỹ thuật quốc tế 2024”, Công thông tin điện tử Bộ Giáo dục và Đào tạo, ngày 18/5/2024, <https://moet.gov.vn/tintuc/Pages/tin-tong-hop.aspx?ItemID=9396&utm>.